

טלטלה היסטורית למשטר בטהראן; הרצון בנקמה מחייב היערכות ישראלית בהתקפה ובהגנה

17.12.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

ב-2025 המשטר האיראני חווה טלטלה היסטורית כשהותקף צבאית ונכנס להפתעתו למלחמה בפעם השנייה בתולדותיו, ובחלוף 37 שנים מאז המלחמה האחרונה שידע. טהראן נקלעה למלחמה לאחר שסטתה מתורת הפעלת השלוחים ולאחר שמערך השלוחים ומשטר אסד, ששימשו קיר המגן שלה, קרסו. לאור הצהרות בכירי הממשלה בדבר מניעת התחמשות טהראן בנשק גרעיני ותוכנית טילית מתקדמת, טהראן נערכת לחידוש המלחמה נגד ישראל. במסגרת זאת היא מנסה לשקם את מערך השלוחים, מחזרת אחרי משטר א-שרע תוך שהיא מנסה להקים תשתיות טרור בסוריה, ושואפת לשדרג את יכולת ההגנה האווירית שלה. למרות היחלשותו, ובמדיה רבה בגללה, המשטר האיראני מסרב לחדש את המו"מ עם ארה"ב. ח'אמנהאי רוחש חוסר אמון בטרמפ, שבעת שקיים עם איראן מו"מ רקח את המלחמה נגדה ביחד עם ישראל, והוא גם חושש שתביעותיה של ארה"ב לא יסתכמו בתחום הגרעין.

אלא שלצד הקשיים הכלכליים ומשבר הלגיטימציה הפנימית, הצטרפו בשנה החולפת משברים נוספים שמאתגרים את המשטר האיראני: משברי המים והאנרגיה. הפסקות מים והפסקות חשמל הערימו קושי נוסף על התנהלות המשטר והציבור באיראן, והביאו להשבתות יזומות של מים וחשמל. לכן, המשטר האיראני נדרש לתמרן את צעדיו כך שלא ימתח את החבל יותר מדי, ויגרום לציבור האיראני לצאת למחאה שעלולה לזעזע את יציבותו.

חרף מגוון הקשיים, המשברים והאתגרים, שיח הפקת הלקחים באיראן והרצון לנקמה בגין השפלה שחוותה במערכה עם ישראל כוללים לא רק את שיפור ההרתעה באמצעות תמרונים צבאיים שונים והצהרות לוחמניות על תגובה מוחצת אלא גם קריאות מצד חוגים רדיקלים וכן מצד יועץ בכיר של ח'אמנהאי לקדם מתקפת פתע טילית. קריאה נוספת בהקשר היא לקדם מתקפת טבח רב זירתית בהשתתפות כל גורמי ציר ההתנגדות כדי לפגוע בישראל באופן מכריע. למול התרחישים האפשריים האלו, ישראל תצטרך לשקול בעת הראויה מתקפת מנע בזירות השונות. בנוסף עליה לחדד בפני ממשל טראמפ את החשיבות של ריסון מקסימלי של שאיפותיה ואיומיה של טהראן, שאינן מסתכמות רק בגרעין וטילאות אלא כוללות גם מערך מליציות שנכון לקדם פלישה רב זירתית ביום פקודה. פלישה כזו תוכל להסתייע במתקפה טילית איראנית נגד יעדים רגישים בישראל, כפי שבקשה חמאס מכוח קדס במגעים שקדמו למתקפת ה-7 באוקטובר, כפי שעלה במסמכי שלל שנתפסו בעזה.

לצד זאת, מבחינת ההיערכות ההגנתית, בדגש על הגבול עם ירדן שלצד היותו הארוך ביותר הוא

גם כנראה הרגיש ביותר שיש לישראל, על ישראל להצטייד ולהיערך למלחמה הבאה בהתאם. צה"ל צריך להחזיק בתוכנית אופרטיבית לבלימה אפקטיבית של מתקפת פתע בדמות פלישה. גם 86% היירוט ב"עם כלביא" הוכח כיעיל חלקית, ועל ישראל וארה"ב לשפר את היעילות בתחום נוכח המשך פיתוח תוכנית הטילים האיראנית.